

□ 't Sammer, Rinnegommerlaan 12 te Egmond aan den Hoef.

Foto Studio Wick Natzijs

Egmondse Sammerhoeve: van kattenklei tot bollenteelt

Van onze verslaggever
ED DEKKER

EGMOND AAN DEN HOEF—De Sammerspolder ging in 1977 op in waterschap Het Lange Rond. De naam van de polder leeft voort op het boerenbedrijf van Wilhelmus Cornelis Ligthart (1927). Even verder aan de Rinnegommerlaan zit neef Petrus (Cornelis Ligthart (1928), eveneens rustend veehouder. Diens stolp heette voorheen 't Sammer.

Zo'n 25 jaar geleden gold de 334 ha grote polder als een van de belangrijkste weidevogelgebieden van Noord-Holland. De recente aanwijzing van de Sammerspolder tot bollenconcentratiegebied luidt het definitieve einde in van dit predikaat. Voor de meeste veehouders in het gebied betekende de omschakeling een uitkomst. Veehouder en veehandelaar Willem Ligthart (1860-1951), grootvader van de genoemde neven Ligthart, zal de gedaantewisseling van de Sammerspolder nooit hebben bevroed. Hij boerde jarenlang op het bedrijf van nu kleinzoon Petrus Cornelis en werd eigenaar na het overlijden van schoonvader Pieter Leek (1838-1920). Bij de dood van diens vrouw, Maartje Groen (1839-1899), werd de boerderij 't Sammer genoemd.

In brand gestoken

Nadien raakte de naam 't Sammer in de vergetelheid. De aanduiding keerde jaren

later terug als 'Sammerhoeve' op het bedrijf van genoemde Wilhelmus Cornelis Ligthart. Hij zette een nieuw spulletje nadat zijn stolp op die plek in 1967 verbrandde. Veehouder/handelaar Willem Ligthart had de verbrande boerderij laten bouwen in 1926 voor zijn zoon Petrus Theodorus (1893-1964). Deze zoon, de vader van huidig eigenaar Wilhelmus Cornelis, mocht op de nieuwe boerderij, zijn broer Adrianus Ligthart (1896-1968) kwam op het ouderlijk bedrijf.

De ouderlijke stolp dateert van 1875. Toenmalig eigenaar Johannes Leek Pieterszoon (1814-1882) bouwde nieuw na een brand. Het verhaal gaat dat de knechten, ontevreden over hun loon, de boerderij in brand hebben gestoken. Ze hadden hun daad al aangekondigd: 'Als Jan Leek net op weg is met de twee witte schimmels, dan...'. Na zijn overlijden werd genoemde Pieter Leek, oomzegger, eigenaar.

Jan's vader Pieter (1787-1845) was als eerste Leek eigenaar van de boerderij, welke al in 1817 't Sammer werd genoemd. Zijn vrouw Antje Kraakman erfde in dat jaar de boerderij van haar vader Jan Gerritszoon Kraakman (1740-1821). Hij kocht in 1786 het 'Huis in de Sammer' met landerijen. Deze huismanswoning lag iets noordelijker van de boerderij die Jan Kraakman of zijn schoonzoon Pieter Leek begin negentiende eeuw had gebouwd. Na deze

nieuwbouw is het 'Huis in de Sammer' gesloopt.

Kattenklei

Dit 'Huis in de Sammer' was halverwege de zeventiende eeuw eigendom van mr. Cornelis Sammer en mr. Jacob Sammer, zoons van de Alkmaarse poorter Harman Thomasz. De twee broers bezaten dank zij vererving 26 ha in de Sammerspolder (die eertijds Sammerpolder heette) en hebben zich genoemd naar dit gebied. Willem van den Berg, samensteller van het Historisch Kadaster van de Binnen-Egmond, vermoedt dat een van hun voorvaders de 26 ha in de eerste helft van de zestiende eeuw in cultuur heeft gebracht.

Wat betekent Sammer? Ger Kalverdijk, intensief bezig met veldnamen in het Geestmerambacht, denkt aan een Egmondse verbastering van zomer: „Wellicht dat het land alleen in de zomer goed te bewerken was.” Nic. Kaptein (1915), lid van het laatste bestuur van de Sammerspolder, kan zich goed vinden in deze veronderstelling. „Vroeger was het land in de Sammerspolder erg ongelijk. Afwisselend veel hoge en lage stukken. Het hoge land bleef lang nat. De onderliggende blauwe klei, kattenklei, liet het water niet door. Het lage land was van die zwarte slappe grond. Bovendien had de Sammerspolder vaak last van toestromend water van omliggende polders.”